

Høringsnotat – forslag til endringer i jernbaneinfrastrukturforskriften m.m.

1. Bakgrunn

Gjeldende jernbaneinfrastrukturforskrift¹ ble fastsatt 11.04.2011 av Statens jernbanetilsyn. Forskriften regulerer områder hvor det er behov for nasjonale krav i tillegg til krav gitt i samtrafikkforskriften og TSI-ene, fordi TSI-en ikke dekker alle forhold ved delsystemene eller inneholder åpne punkter.

Forslagene til endringer er blant annet en følge av at Jernbaneverket har skiftet navn til Bane NOR SF og at det er kommet nye versjoner av prosessstandardene EN 50126 og EN 50128. Statens jernbanetilsyn mener det haster å gjennomføre disse endringene, men vil samtidig gjøre oppmerksom på at det vil bli gjennomført en bredere gjennomgang av blant annet jernbaneinfrastrukturforskriften og kjøretøysforskriften² i forbindelse med gjennomføringen av nytt samtrafikkdirektiv og nytt sikkerhetsdirektiv (den fjerde jernbanepakken). Tilsynet tar sikte på å foreta denne gjennomgangen før den fjerde jernbanepakken skal gjennomføres, dvs. 16. juni 2019. Gjennomføringen av fjerde jernbanepakke i norsk rett er avhengig av Stortingets samtykke.

2. Nærmere om forslaget

Statens jernbanetilsyn foreslår at definisjonen av det nasjonale jernbanenettet i § 1-3 bokstav c) endres ved at ordet Jernbaneverket erstattes med Bane NOR SF. Endringen innebærer ikke noen realitetsendring, men er en følge av at Jernbaneverket har skiftet navn til Bane NOR SF. Statens jernbanetilsyn tar sikte på å foreta en samlet gjennomgang av definisjonene i de ulike forskriftene som tilsynet forvalter i arbeidet med gjennomføring av den fjerde jernbanepakken. I denne sammenhengen vil Statens jernbanetilsyn også vurdere hvorvidt en fortsatt skal benytte uttrykket *det nasjonale jernbanenettet* i forskriften.

Bestemmelsen i § 2-8 om kjøring av tog og skift i forbindelse med drift av jernbaneinfrastruktur oppheves, da henvisningen til kjøretøysforskriften³ er uriktig. Dette er en feil som har blitt hengende igjen i forskriften fra den tidligere sikkerhetsforskriften, som hadde en annen inndeling ved at den i tillegg til sikkerhetsstyring også inneholdt krav om infrastruktur og kjøretøy. Den tidligere sikkerhetsforskriften skilte på kravene til infrastrukturforvalter og jernbaneforetak på en måte som gjorde at henvisningen var nødvendig. Ved at regelverket nå benytter uttrykket jernbanevirksomhet som et fellesbegrep, er det ikke lenger behov for bestemmelsen i § 2-8.

I tillegg til dette foreslås det å gjøre endringer i henvisningene til referansene for prosessstandardene som er omtalt i § 3-1 (Generelle krav til jernbaneinfrastruktur) fordi det foreligger nye versjoner av EN 50126 fra 2017 og EN 50128 fra 2011. Statens jernbanetilsyn foreslår at henvisningen til årstall fjernes i bestemmelsen, slik dette blant annet er gjort i kjøretøysforskriften § 9 andre ledd, og tilsvarende for henvisningene til standarder i samme forskrift § 10. Dette innebærer at prosjekter som starter opp etter vedtakelsen av bestemmelsen skal benytte siste versjon av prosess-standardene.

¹ Forskrift om nasjonale tekniske krav m.m. for jernbaneinfrastruktur på det nasjonale jernbanenettet av 11. april 2011 nr. 338

² Forskrift om kjøretøy på jernbanenettet av 19.12.2016 nr. 1846

Videre er det foreslått at det i § 3-5 tas inn nye regler om enkelte krav til tunneler i tilfelle brann eller annen ulykke. Forslaget tilsvarer i det vesentlige § 11-4 i kravforskriften⁴. Siden TSI SRT- forskriften⁵ ikke regulerer disse forholdene direkte, foreslår Statens jernbanetilsyn at dette reguleres som nasjonalt krav i jernbaneinfrastrukturforskriften.

Det foreslås videre at det inntas nye bestemmelser om krav til dokumentasjon ved melding om ny eller endret jernbaneinfrastruktur og ved søknad om å ta i bruk jernbaneinfrastrukturen. De nye bestemmelsene foreslås inntatt i forskriften § 3-6a Melding om ny eller endret jernbaneinfrastruktur og § 3-6b Søknad til å ta i bruk jernbaneinfrastruktur. Begrunnelsen for forslagene er at en ønsker å tydeliggjøre kravene til dokumentasjon i selve forskriften, og at de dermed blir lettere tilgjengelig for bransjen. At infrastrukturforvalter plikter å søke om å ta jernbaneinfrastrukturen i bruk følger av samtrafikkforskriften⁶ kapittel IV, og Statens jernbanetilsyn anser følgelig at det ikke er nødvendig å fastsette en egen bestemmelse om dette i jernbaneinfrastrukturforskriften.

Videre foreslår Statens jernbanetilsyn at det gjøres en endring i § 3-7 tredje ledd om signalsystemer, slik at bestemmelsen får følgende ordlyd: Signaler langs spor skal plasseres slik at det går klart frem hvilke spor de gjelder for, og signalbildet skal være synlig for togets fører i god tid før signalpassering. Dette forslaget korresponderer med punkt 4.2.2.8 i TSI OPE.

Det foreslås videre at bestemmelsene om testing av styrings- og kontrollutstyr i § 3-9 første ledd endres, ved at det også inntas en bestemmelse om at ERTMS-utstyr skal testes.

Videre foreslår Statens jernbanetilsyn følgende endringer i andre forskrifter:

I TSI LOK & PAS -forskriften⁷ foreslås det at det tas inn en ny bestemmelse som gjør det klart at når forskriften benytter navnet Jernbaneverket så menes Bane NOR SF.

I TSI TAP-forskriften⁸ foreslås det at gjeldende § 2 oppheves og erstattes med: § 2. Bane NOR SF er nasjonalt kontaktpunkt iht. artikkel 6 i kommisjonsforordning (EU) nr. 1273/2013.

I TSI TAF- forskriften⁹ foreslås det at gjeldende § 2 oppheves og erstattes med: § 2. Bane NOR SF er nasjonalt kontaktpunkt iht. artikkel 4 c i forordning (EU) nr. 328/2012 som endrer forordning (EF) nr. 62/2006.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget antas ikke å innebære økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

4. Forslag til endringer i jernbaneinfrastrukturforskriften

⁴ Forskrift av 10.12.2014 nr. 1572 om krav til sporvei, tunnelbane, forstadsbane m.m.

⁵ Forskrift om gjennomføring av kommisjonsforordning (EU) nr. 1303/2014 av 18. november 2014 om den tekniske spesifikasjonen for samtrafikkveier som gjelder sikkerhet i jernbanetunneler i Den europeiske unions jernbanesystem av 16. juni 2015 nr. 685

⁶ Forskrift om samtrafikkveien i jernbanesystemet av 16. juni 2010 nr. 820

⁷ Forskrift om gjennomføring av TSI-rullende materiell – lokomotiver og rullende materiell for passasjertrafikk av 23. juli 2016 nr. 913

⁸ Forskrift om gjennomføring av forordning om telematikkapplikasjoner for passasjertransport i det transeuropeiske jernbanesystemet av 1. oktober 2012 nr. 954

⁹ Forskrift om den tekniske spesifikasjonen for samtrafikkveier med hensyn til delsystemet telematikk-applikasjoner for godstransport i det transeuropeiske jernbanesystemet for konvensjonelle tog (TSI - telematikkapplikasjoner for godstransport) av 8. desember 2014 nr. 1529

§ 1-3 Definisjoner

Bokstav c) skal lyde:

c) det nasjonale jernbanenettet: den jernbaneinfrastruktur som er beregnet på persontransport og/eller godstransport og som forvaltes av Bane NOR SF som infrastrukturforvalter.

§ 2-8 Kjøring av tog og skift i forbindelse med jernbaneinfrastruktur

Bestemmelsen oppheves.

§ 3-1 Generelle krav til jernbaneinfrastruktur

Tredje ledd skal lyde:

Infrastrukturforvalter skal benytte prosessstandarden EN 50126 ved bygging av ny jernbaneinfrastruktur og ved endring av programmerbare tekniske systemer. Ved andre endringer av jernbaneinfrastruktur skal infrastrukturforvalter vurdere om endringen er av en slik karakter at bruk av EN 50126 er hensiktsmessig. Vurderingen skal dokumenteres.

Fjerde ledd skal lyde:

Infrastrukturforvalter skal benytte standardene EN 50128 og EN 50129 ved anskaffelse av nye signalanlegg og ved endring av elektroniske signalanlegg.

§ 3-5 Broer

Bestemmelsen skal lyde:

§ 3-5 Tunneler og broer m.m.

Tunneler og broer skal utformes og utstyres slik at det gir muligheter for evakuering og selvberging i tilfelle av brann og andre ulykker. Det skal legges til rette for at redningspersonell kan drive effektivt redningsarbeid, herunder av orienterings- og bevegelseshemmede.

Gangbaner på broer skal være skjermet med rekkverk. Gangbaner skal være fri for hindringer i høyden og bredden slik at evakuering kan foregå på en sikker måte.

Tunneler skal ikke inneholde lett antennelige materialer. Materialene som skal brukes skal i minst mulig grad avgi røyk og skadelige branngasser ved en eventuell brann.

Ny § 3-6a Melding om ny eller endret jernbaneinfrastruktur

Bestemmelsen skal lyde:

Det skal sendes melding til Statens jernbanetilsyn om ny eller endret jernbaneinfrastruktur så tidlig som mulig.

Meldingen skal minst inneholde:

- a) navn og kontaktopplysninger til kontaktperson,
- b) planlagt fremdrift i prosjektet,
- c) kravgrunnlag, herunder standarder og TSI-er

- d) systembeskrivelse,
- e) sikkerhetsplan,
- f) risikovurdering(er)
- g) vesentlighetsvurdering etter CSM-RA.

Søker må vurdere om TSI-er kommer til anvendelse for den nye eller endrede jernbaneinfrastrukturen.

Ny § 3-6b Søknad til å ta i bruk jernbaneinfrastruktur

Søknad om tillatelse til å ta i bruk jernbaneinfrastruktur skal minst inneholde:

- a) navn og kontaktopplysninger til kontaktperson,
- b) planlagt tidspunkt for ibruktaking
- c) kravgrunnlag (dersom oppdatert fra melding)
- d) systembeskrivelse (dersom oppdatert fra melding)
- e) risikovurdering(er) (dersom oppdatert fra melding)
- f) sikkerhetsplan (dersom oppdatert fra melding)
- g) sikkerhetsrapport og sikkerhetsbevis der det er aktuelt,
- h) oversikt over virksomhetens behandling av unntak fra virksomhetsinterne bestemmelser, og de sikkerhetsmessige vurderingene som ligger til grunn for virksomhetens aksept av unntakene
- h) farelogg
- i) sikkerhetsoppfølgingsplan/driftsoppfølgingsplan
- j) vedlikeholdsplan.

Er assessor eller andre uavhengige tredjeparter benyttet, skal utarbeidete rapporter, sertifikater, verifikasjoner, erklæringer etc. og oppfølgingen av disse, vedlegges.

Statens jernbanetilsyn kan kreve at det benyttes en assessor, og at Statens jernbanetilsyn får ha direkte kontakt med vedkommende. Assessoren skal aksepteres av Statens jernbanetilsyn. Statens jernbanetilsyn kan også kreve at det benyttes uavhengige parter til andre typer aktiviteter, herunder verifiseringer og granskinger.

§ 3-7 Signalanlegg

Tredje ledd skal lyde:

Signaler langs spor skal plasseres slik at det går klart frem hvilke spor signalene gjelder for, og signalbildet skal være synlig for togets fører i god tid før signalpassering.

§ 3-9 Testing av styrings- og kontrollutstyr ved integrering i kjøretøy

Første ledd skal lyde:

Infrastrukturforvalter skal sikre at det foretas testing av styrings- og kontrollutstyr (klasse B-utstyr, STM-enheten og ERTMS), ved integrering av dette utstyret i kjøretøy (integrasjonstesting). Klasse B-utstyr som er tillatt i Norge fremgår av forskrift 10. mai 2017 nr. 600 om gjennomføring av den tekniske spesifikasjonen for samtrafikkveien for delsystemet «styring, kontroll og signal» i det transeuropeiske jernbanesystemet for konvensjonelle tog (TSI styring, kontroll og signal) vedlegg B.

5. Forslag til andre forskriftsendringer

Forskrift om gjennomføring av TSI-rullende materiell – lokomotiver og rullende materiell for passasjertrafikk

Ny § 2b skal lyde:

Med jernbaneverket i denne forskriften menes Bane NOR SF

Forskrift om gjennomføring av forordning om telematikkapplikasjoner for passasjertransport i det transeuropeiske jernbanesystemet (TSI TAP-forskriften)

§ 2 skal lyde:

§ 2. Bane NOR SF er nasjonalt kontaktpunkt iht. artikkel 6 i kommisjonsforordning (EU) nr. 1273/2013.

Forskrift om den tekniske spesifikasjonen for samtrafikkevne med hensyn til delsystemet telematikkapplikasjoner for godstransport i det transeuropeiske jernbanesystemet for konvensjonelle tog (TSI - telematikkapplikasjoner for godstransport)

§ 2 skal lyde:

§ 2. Bane NOR SF er nasjonalt kontaktpunkt iht. artikkel 4 c i forordning (EU) nr. 328/2012 som endrer forordning (EF) nr. 62/2006.